

Ympäristöministeriö

kirjaamo.ym@ymparisto.fi

Viite

Ympäristöministeriön lausuntopyyntö YM036:00/2007, 9.3.2010

Lausunto jätelainsäädännön kokonaisuudistusta koskevasta ehdotuksesta

Ympäristöministeriö on pyytänyt Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen lausuntoa jätelain kokonaisuudistusta koskevasta työryhmän ehdotuksesta.

Lausuntopyynnössä on erityisesti pyydetty kannanottoa jätelakiehdotuksessa esitettyihin kahteen eri vaihtoehtoon poikkeamisesta kuntien järjestämään jätteenkuljetukseen.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus esittää lausuntonaan seuraavaa:

1) Jätehierarkia ja siitä poikkeaminen (5 §)

Lakiehdotuksen 5.1 §:ssä on esitetty ensisijaisuusjärjestys, jonka mukaisesti syntyneen jätteen jätehuolto on järjestettävä. Säännöksen 2 momentin mukaan poikkeaminen ensisijaisuusjärjestyksestä olisi hyväksyttävä, jos se on tuotteen ja jätteen elinkaaren vuoksi perusteltua ottaen huomioon ehdotetun lain tavoitteiden kannalta parhaan tuloksen saavuttaminen. Poikkeamisessa on lisäksi otettava huomioon ympäristönsuojelun varovaisuus- ja huolellisuusperiaate sekä tekniset ja taloudelliset edellytykset toteuttaa ensisijaisuusjärjestystä.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus esittää lainvalmistelussa huomioitavaksi, että ensisijaisuusjärjestystä koskevilla vaatimuksilla ei vaikeutettaisi jätettä raaka-aineena käyttävien hajautettujen bioenergian tuotantolaitosten, kuten maatalojen biokaasulaitosten ja muiden vastaavien laitosten, toimintaedellytyksiä. Tuotantoeläimen lannan käsittelyyn sovelletaan lakiehdotuksen mukaan jätelain säännöksiä silloin, kun lanta mm. toimitetaan käytettäväksi biokaasun tuotantoon, näin ollen myös lannan käsittelyä tältä osin koskee jätehierarkian vaatimukset. Biokaasun tuotanto jätteestä ennen ko. jätteen muuta käsittelyä on tarkoituksenmukaista bioenergiatuotannon kannalta ja tällä voidaan osaltaan myös vähentää jätteestä aiheutuvia haittoja ympäristölle. On myös odotettavissa, että lähitulevaisuudessa tämän tyyppiset hajautetut biokaasuntuotantoratkaisut tulevat yleistymään. Tämän perusteella Pohjois-

Pohjanmaan ELY-keskus esittää, että hierarkiasääntelyllä ei luotaisi es- teitä biokaasun tuotantolaitosten luomiselle kun otetaan huomioon myös jätedirektiivin 4 artiklan 2 kohdan vaatimukset.

2) Jätteen haltijan järjestämää jätteenkuljetusta koskevat vaihto- ehdot (24 §)

Lakiehdotuksen 23 §:n pääsäännön mukaan kunnan on järjestettävä 22.1 §:ssä mainittujen jätteiden kuljetus siten, että jäte noudetaan kiinteistöltä. Vaihtoehtoiset ratkaisut tästä pääsäännöstä poikkeamiseen eräissä tapauksissa on esitetty 24 §:ssä. Vaihtoehdossa 1 kunta voi päättää, että se ei järjestä jätteen kuljetusta nimenomaisesti mainituille sako- ja umpikaivolietteleille eikä erityisiä kuljetusjärjestelyjä vaativille jät- teille, kuten suurikokoisille esineille. Vaihtoehdon 2 mukaan kunta voi puolestaan päättää, ettei kunta järjestä jätteenkuljetusta, vaan tällöin on jätteenhaltijan järjestettävä jätteenkuljetus sopimalla siitä jätteen kuljet- tajan kanssa. Molemmissa vaihtoehdoissa jäte on kuljetettava kunnan järjestämään käsittelyyn. Molemmissa vaihtoehdoissa on lisäksi esitetty asetettavan jätteenkuljettajalle raportointivelvollisuus kunnan jätehuolto- viranomaiselle lainkohdassa määrätyistä tiedoista, jotka kunnan jäte- huoltoviranomaisen on merkittävä 127 §:n mukaiseen rekisteriin.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus katsoo, että lakiehdotuksen mukainen pääsääntö kunnan järjestämästä jätteen noudosta vakinaiseen asumi- seen tarkoitetuilta kiinteistöltä, on asukasnäkökulmasta tarkoituksenmu- kainen. Tällä ratkaisulla voidaan myös varmistaa toimiva jätehuolto ko- ko maan alueella jätelakiehdotuksen tavoitesäännösten mukaisesti. La- kiehdotus kuitenkin sallisi kuntien järjestää harvaan asutuilla alueilla ja muualla, missä kertyvät jätemäärät ovat vähäisiä, aluekeräyspisteitä. Tämäkin esitetty ratkaisu toisi tarpeellista joustavuutta ja taloudellista tarkoituksenmukaisuutta jätteen kuljetuksen järjestämiseen. Yhteisenä lähtökohtana olisi kuitenkin eri jätteenkuljetusratkaisuissa se, että vas- tuu tästä on kunnalla eikä asukkaalla itsellään. Tätä kunnan vastuuel- vollisuutta vahvistavat lisäksi lakiehdotuksen 28 §:n laatuvaatimuksia koskevat säännökset.

Poikkeukset 23 §:n pääsääntöön edellyttävät, että jätteen haltija järjes- tää eräiden jätteiden (vaihtoehto 1) tai kaikkien jätteiden kuljetuksen (vaihtoehto 2) sopimalla siitä jätteen kuljettajan kanssa. Lisäksi jätteen kuljettajan edellytetään antavan tiedot kunnan jätehuoltoviranomaisille kiinteistöistä, joilta jätettä on noudettu, noudettujen jätteiden lajista, määrästä kiinteistöittäin, kuljetushinnoista sekä jätteen toimituspaikasta ja -päivämäärästä. Raportointitiheys vaihtelee vaihtoehdoittain siten, et- tä tiedot on annettava joko kalenterivuositain (vaihtoehto 1) tai neljän- nesvuositain (vaihtoehto 2).

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus ei halua esittää nimenomaista kan- nanottoa kummankaan poikkeamisvaihtoehdon puolesta eikä vastaan,

mutta katsoo, että laissa tulisi kuitenkin olla mahdollisuus poikkeamiseen 23 §:n pääsäännöstä kunnan tekemällä kuntalain mukaisella päätöksellä. Laissa tulisi lisäksi todeta, että kunnassa on voimassa 23 §:n mukainen kunnan järjestämä jätteenkuljetus ellei muuta ole nimenomaisesti päätetty.

ELY-keskus toteaa lisäksi, että poikettaessa kunnan järjestämästä jätteenkuljetuksesta, jätteen kuljettajan raportointivelvollisuus 127 §:n mukaiseen rekisteriin, tehtyjen sopimusten ohella, on tarkoituksenmukainen säännös, jotta kunnan jätehuoltoviranomaisella olisi mahdollisuus saada tarpeelliset tiedot lähtökohtaisesti kunnan järjestämisvastuulle kuuluvien jätteiden asianmukaisesta jätehuollosta. Toisaalta raportointivelvollisuus – etenkin, jos se olisi neljännesvuosittaista – saattaa lisätä kunnan jätehuoltoviranomaisen resurssitarpeita. Tiedonhallinnan järjestäminen edellyttää myös sellaisen sähköisen raportointijärjestelmän rakentamista, mihin jätteenkuljettajat voivat viedä tiedot suoraan ilman paperilla tehtävää välivaihetta. Tämän järjestäminen jäänee kuitenkin kunkin jätehuoltoviranomaisen oman ratkaisun varaan.

ELY-keskus esittää myös, että vaihtoehtoisia jätteenkuljetusratkaisuja koskevassa säännöksessä tulisi muun ohella edellyttää, että sopimuksen voi tehdä vain lakiehdotuksen 126 §:n mukaiseen jätehuoltorekisteriin hyväksytyn jätteenkuljettajan kanssa. Säännöksellä varmistettaisiin osaltaan jätteenkuljetusten asianmukaista järjestämistä ja valvontaa.

3) Jätehuoltorekisteriä koskevat säännökset

Lakiehdotuksen 75 §:ssä esitetään, että ammattimaisesta kuljettamisesta ja jätteen välittämisestä olisi tehtävä hakemus 126 §:n mukaiseen jätehuoltorekisteriin. Ehdotettu sääntely muuttaa jätteenkuljettajien rekisteröintiä enemmän luvan tyyppiseksi, ja sääntely tuo rekisteröintivelvoiksi myös vain kotimaassa toimivat välittäjät. Sääntely ei kuitenkaan aiheuta merkittävää muutosta nykytilaan itse rekisteröintivelvoitteen osalta, mutta muutokset toiminnan rekisteröintipaikkaan aiheuttanee joidenkin toimijoiden kohdalla muutoksia. Voimassa olevan jätelain mukaan ilmoitus tehdään sille ELY-keskukselle, jonka alueella sijaitsee rekisteröitävän toiminnan kotipaikka, kun taas lakiehdotuksessa hakemus rekisteriin tehtäisiin sille ELY-keskukselle, jonka alueella pääosaa toiminnasta harjoitetaan.

Jätehuoltorekisteriin merkitsemiseksi olisi niin ikään tehtävä ilmoitus kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle jätteen ammattimaisesta keräyksestä lakiehdotuksen 83 §:n mukaisesti.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus katsoo, että vaikka ehdotettu säännös selkeyttää tilannetta joidenkin toimijoiden kohdalla, kysymys toiminnan rekisteröivästä ELY-keskuksesta voi edelleen joissain tapauksissa aiheuttaa epäselvyyttä (esimerkiksi silloin kun, toimintaa harjoitetaan

useiden ELY-keskusten alueella samantasoisena tai toiminta on valtakunnallista). Tämän vuoksi säännökseen tulisi selvyyden vuoksi lisäksi kirjata, että ellei muuta osoiteta, rekisteröinti tehdään toiminnanharjoittajan kaupparekisterin mukaisen kotipaikan ELY-keskukselle.

Lakiehdotuksessa esitetään uutena sääntelynä keräyspaikkojen rekisteröintivelvollisuus, jossa toimivaltaisena viranomaisena olisi kunta. Jätteenkuljettajat ja keräyspaikat merkittäisiin kuitenkin samaan jätehuolto-rekisteriin, joka olisi osana ympäristönsuojelun tietojärjestelmää.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus pitää ensiarvoisen tärkeänä lain toimeenpanon kannalta, että lakiehdotuksessa tarkoitettu jätehuoltorekisteri on käytössä kaikilta osiltaan heti lain tultua voimaan. Myös kuntien ympäristönsuojeluviranomaisille on luotava tähän valmiudet. Tämä edellyttää riittävien resurssien varaamista tietojärjestelmän saattamiseksi vastaamaan lakiehdotuksessa esitettyä. Jätteenkuljettajien valvonnan tehokkuus myös edellyttää, että lakiehdotuksen voimaantulossa huolehditaan riittävällä tavalla jätteenkuljettajien sähköisen raportointimahdollisuuden asianmukaisesta järjestämisestä.

Ehdotettu säännös jätehuoltorekisteriin merkittävistä jätteenkuljettajista ja näiden toimintojen valvonnasta tulee lisäämään myös ELY-keskusten valvonnan työmäärää verrattuna nykyiseen jätteenkuljetusten valvontaan, sillä pääosa valvonnasta tehtäisiin raporttien ja muun kirjallisen aineiston perusteella. Myös tältä kannalta on lainvalmistelun yhteydessä huolehdittava tarkoituksenmukaisen ja toimintakykyisen tietojärjestelmän kehittämisestä ja ylläpidosta, jotta valvontaa voidaan hoitaa vähenevillä henkilöstöresursseilla lain edellyttämällä tavalla.

4) Siirtoasiakirja (103 §)

Lakiehdotuksessa esitetään siirtoasiakirjamenettelyä laajennettavan koskemaan vaarallisen jätteen ohella eräiden muiden jätteiden kuljetuksia, joissa riski epäasianmukaiseen toimintaan arvioidaan olevan tavalista suurempaa. Siirtoasiakirjamenettelyä on ehdotuksessa esitetty mm. pilaantuneille maa-aineksille.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus toteaa, että pilaantuneita maa-aineksia syntyy tavanomaisesti hyvin suuria määriä pilaantuneita alueita puhdistettaessa (satoja, jopa tuhansia auto-kuormia). Pilaantuneiden alueiden puhdistustoimenpiteet suoritetaan pääsääntöisesti pima ilmoituksesta tehdyn päätöksen nojalla (YSL 78 §). Päätöksessä annetaan määräyksiä mm. poiskuljetettavien pilaantuneiden maa-ainesten toimituspaikoista luvanvaraisiin laitoksiin. Puhdistuksesta vastaava jou tuu tekemään valvontaviranomaiselle myös loppuraportin, jossa tulee esittää mm. poistettujen pilaantuneiden massojen määrät ja laatutiedot sekä toimituspaikat. Näin ollen pilaantuneiden maa-ainesten toimituspaikoista on saatavilla riittävää tietoa myös tätä kautta. ELY-keskus

esittää, että siirtoasiakirjavaatimus voisi siten maa-ainesten osalta koskea ainoastaan eri paikkoihin toimitettavia maa-aineita toimituspaikka-kohtaisesti siten, että vaatimuksena olisi yksi siirtoasiakirja per toimituspaikka.

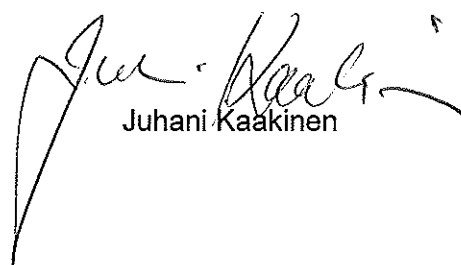
Muilta osin Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksella ei ole huomauttamista lakiehdotukseen.

Johtaja
Ympäristö- ja luonnonvarat -vastuualue

Heikki Aronpää

Yksikön päällikkö
Ympäristönsuojelu

Juhani Kaakinen